

Минулий політичний рік був надто складним. Ми впевнилися у тому, що поняття справедливості в народі та влади зовсім різні. Зрозуміли, що ніякої боротьби з корупцією немає, хіба що ми короткозорі! Ми збирали уламки розбитих рожевих окулярів та боляче поранилися. Тож у кольорові скельця дивитися більше не хочемо. Яким буде 2017 рік для України? Навряд чи простим. Але, можливо, вирішальним!

ЗАМІСТЬ ХЛІБА — ВИДОВИЩА

Кандидат політичних наук, політолог Олексій Якубін говорить про те, що розвитку набудуть кілька тенденцій та трендів, які ми спостерігали в 2016 році.

«Одне з ключових питань — можливі дочасні вибори до Верховної Ради. Ця тема активно обговорювалась і в 2016-му, але тепер ми побачимо її вирішення. Річ у тім, що співпаде одразу кілька факторів, які можуть прискорити їх проведення. По-перше, це низький рівень довіри суспільства до парламенту. По-друге, в самій ВР наявна криза: навіть всередині правлячої коаліції відсутня єдина позиція. Усім зрозуміло, що ця більшість була сформована за розрахунком, а не за покликом серця. Нині ж стосунки між Блоком Петра Порошенка та «Народним фронтом» все більше псується. І вже навесні їх союз цілком може розірватися. До того ж не варто забувати про те, що в квітні закінчується річний імунітет уряду Гройсмана. І очевидно, що доля Кабміну теж є під питанням», — пояснює експерт.

За словами Якубіна, навесні міжнародні партнери України можуть поставити перед президентом умову перевантаження парламенту. Звісно, що глава держави має острах перед виборами. Та значно важливішим для нього є зовнішній фактор. Якщо ціною питання буде фінансова допомога Україні, то доведеться оголосити дострокові вибори до ВР. І влада це розуміє, адже продовжує тиражувати нові політичні проекти, які б створювали видимість опозиційності, але насправді є союзниками.

«Ще одна тенденція: ми будемо спостерігати подальші намагання президента та його команди посилити своє повновладдя, хоча навіть існуючими повноваженнями Банкова не може компетентно розпорядитися, — говорить політолог. — 2017 рік також очікується скандальним. Якщо влада не може дати громадянам хліба, то вона намагатиметься запропонувати їм видовища. У нас уже нині один скандал змінюється іншим, і це владі вигідно. Бо серйозні системні проблеми перекривають черговою зрадою. І так увесь час».

На думку експерта, цьогоріч можлива відставка генпрокурора Юрія Луценка: «Всі ми пам'ятаємо, що на усунення його попередника Віктора Шокіна вплинув віце-президент США Джозеф Байден. А Луценко жодних успіхів не демонструє...»

Також цей рік покаже, на чий бік встане прем'єр Володимир Гройсман: чи обере він власний політичний проект, чи покаже себе як командний гравець, навіть якщо в такому разі у нього не буде політичних перспектив. Та наразі він сам не визначився».

НАСТУПНІ ВИБОРИ БУДУТЬ ЖОРСТКИМИ

Політолог, директор соціологічної служби «Український барометр» Віктор Небоженко звертає увагу на те, що став-

ся неочікуваний для Майдану відкат назад, який виллється у режим особистої влади президента Порошенка.

«Він одночасно розпоряджається державним майном, власністю бізнесменів, парламентом. Такого не було за Ющенка. Ну а про Януковича ми і так знали... Нині відбулася колосальна концентрація влади в руках президента. При цьому посилення своїх повноважень влада не використовує для того, щоб, наприклад, боротися з корупцією чи проводити реформи. Повновладдя потрібне для перерозподілу власності...»

Найвірогідніше, що в середині 2017 року влада втратить свою легітимність: про це свідчатимуть доволі низькі рейтинги як президента, так і того, кого президент призначить новим Гройсманом. Зверніть увагу, не новим прем'єром, а новим Гройсманом. Саме так! Порошенко прагне, щоб навколо нього не було сильних особистостей. А Гройсман і є тією людиною, яка не має власної точки зору», — пояснює політолог.

Віктор Небоженко звертає увагу на те, що нині усі, затамувавши подих, чекають на перші дії новообраного президента США. На переконання політолога, Трампу доведеться дружити з Україною, оскільки більш дратівливого фактору для Росії, ніж наша країна, немає.

«Але для того щоб цей чинник працював, щоб Україна могла чинити опір РФ, треба міняти корумпований політичний менеджмент. Трамп завжди так робив. Коли він купував якусь компанію, то насамперед «чистив» її від дискредитованих керівників. Тож насправді проблема не в змові між Путіним і Трампом, як нас намагаються переконати пороходоти з Адміністрації президента», — констатує експерт.

За словами політолога, до дострокових парламентських виборів призведуть не лише настрої населення. Ключова причина — конфлікт всередині влади.

«Вимога виборів — це спосіб тиску на антинародну владу. Чим більше ми наполягатимемо, тим більше вони будуть нервувати.

Якщо певні ліки хворому не допомагають, потрібно змінити препарати. Якщо влада не здатна впоратися зі своїми обов'язками, потрібно змінити владу. І не треба говорити про те, що наступні обранці будуть гіршими. Це неправда!

Вірогідно, що восени парламент дозріє до рішення йти на дочасні вибори. Депутати, звісно, не хочуть цього. Бо жоден парламент не отримував владу так легко, як цей. Вони прийшли на хвилі Майдану.

Наступні вибори будуть дуже жорсткими. І я гадаю, що буде серйозна зміна політиків. Якщо й це не допоможе, треба наважитися ще на одні вибори. В Іспанії, наприклад, не могли вирішити політичну кризу упродовж кількох років. І лише після третього волевиявлення ситуація стабілізувалася. Ви думаєте, що іспанці не вміють рахувати гроші? Вміють, але коли бачили, що чергові вибори намарні, то проводили наступні», — наводить приклад директор соціологічної служби «Український барометр».

(Закінчення на стор. 2)

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETA.VV.COM

Рекомендована ціна
2 грн 30 коп.

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Віктор Небоженко вважає, що кардинальних кадрових перестановок цього року не буде.

«Всі зрозуміли, що в президента коротка лава запасних. Про що говорити, коли він призначає свою секретарку відповідальною за роботу з НАТО? Чи просуває у генпрокурори людину без юридичної освіти? Порошенко спирається не на професіоналів, а лише на тих, кому довіряє. Тому й надалі політиками ставатимуть водії та масажисти. Як за Януковича», — говорить політолог.

ОБ'ЄДНАННЯ ПРОТИ МОНОПОЛІЗАЦІЇ

Президент громадської організації «Центр досліджень політичних цінностей» Олесь Доній зауважує, що тенденція, на жаль, є такою: Петро Порошенко буде країну за російським сценарієм.

«Відбувається монополізація економіки, політики, медіа. Президенту вже вдалося підпорядкувати собі олігархів. Йому залишилося взяти під контроль політикум. Для цього застосовується тактика, спрямована на те, щоб унеможливити об'єднання єдиної патріотичної опозиції, дискредитувати її. Триває медійне нищення нових політичних проєктів, перспективних політиків. Клан Порошенка фактично перетворює нашу державу на монархію, у якій є невеличка каста багатіїв і злиденне населення. На щастя, Україна — не Росія. І чимало політиків та інтелектуалів усвідомлюють цю небезпеку. Тому 2017 рік дуже важливий у сенсі об'єднання патріотичної опозиції. Тоді можна буде ставити питання і про дострокові парламентські вибори, і, що найважливіше, про дочасні президентські, які мали б пройти першими. Бо без нового лідера держави ситуація не виправиться. Україна і надалі залишатиметься найбільш небезпечною країною Європи», — констатує політолог.

Олесь Доній говорить про те, що абсолютно неважливо, чи цього року будуть якісь кадрові перестановки.

«Потрібно усвідомлювати, що всі чиновники — лише гвинтики в єдиній системі великої корпорації «Рошен», на яку перетворюється Україна. Скільки в нас помінялося генеральних прокурорів? Хіба є позитивний результат? Ні! Кандидатуру голови ГПУ подає президент, а затверджує

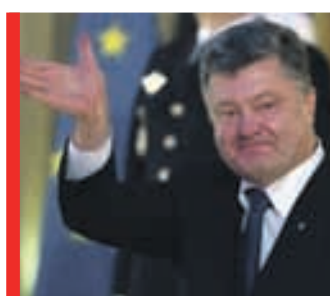
зації). Але Порошенко відтягує їхній розгляд до того моменту, поки на горизонті не постануть президентські вибори. Його мета — вивести в другий тур кандидата ще менше популярного, ніж він сам. Наразі таким є представник Опозиційного блоку Юрій Бойко. Тож жителі окупованих територій, отримавши право голосувати, могли б допомогти в цьому. Порошенко прагне створити виборчий тандем а-ля Єльцин-Зюганов, Кучма-Симоненко», — прогнозує Доній.

На думку політолога, наступного року обиратимуть якогось цапа відбувайла щоразу, як тільки падатиме рейтинг влади.

«Будуть домовлятися із Ополблком та РФ про кандидатуру, яку ті легко віддадуть на розтерзання й судитимуть. Або візьмуть когось із олігархів. Нагадаю, що для підпорядкування олігархату Путін спочатку посадив Ходорковського та викинув з країни Березовського і Гусинського. Тож тут сценарій буде схожим... Що стосується скандалів, пов'язаних із нинішньою владою, то, певна річ, усі гріхи будуть прикриватися», — завершує Доній.

МИШАЧА МЕТУШНЯ

Політолог, кандидат історичних наук, керівник «Центру політичної роз-

НИНІ ВІДБУЛАСЯ КОЛОСАЛЬНА КОНЦЕНТРАЦІЯ ВЛАДИ В РУКАХ ПРЕЗИДЕНТА. ПРИ ЦЬОМУ ПОСИЛЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НЕ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ БОРОТИСЯ З КОРУПЦІЄЮ ЧИ ПРОВОДИТИ РЕФОРМИ. ПОВНОВАЖДДА ПОТРІБНЕ ДЛЯ ПЕРЕРОЗПОДИЛУ ВЛАСНОСТІ...

ральна активність незначна. Основний контингент виборців — люди похилого віку, готові голосувати за певні бонуси і мотивації. Та для президента важливо зберегти нинішню мажоритарну виборчу систему.

Так чи інакше, для глави держави і його політичної сили існує чимало ризиків. Дедалі більшої популярності набуває Юлія Тимошенко та «Батьківщина», зберігають свої позиції «радикали» та «Самопоміч», їм у спину дихають Саакашвілі та Гриценко», — аналізує експерт.

За словами Постернака, політична боротьба набиратиме більш агресивного і емоційного характеру: «Певне, що 2017-й буде скандальнішим за минулий. Очевидно, ми добру половину року й надалі спостерігатимемо цю мишачу метушню в політиці, словесні баталії, навіть рукоприкладство. Але це призведе лише до того, що

Луценко може захитатися крісло: «Є втома від Луценка. Він запам'ятався викривальними агресивними заявами. Та курчат по осені рахують, а їх немає. Немає реальних результатів роботи. Подивимося на суд над Єфремовим. Якщо матимемо справедливий вирок, то Луценко хоч це зможе записати собі в плюс. Та найвірогідніше, що вирок буде номінальним або взагалі відбудеться якийсь договориак».

ЗАКІНЧЕННЯ ШЕ ОДНОГО ПОЛІТИЧНОГО ЦИКЛУ

Директор Українського інституту аналізу та менеджменту політики Руслан Бортник серед найважливіших тенденцій 2017 року називає стабілізацію, яка часто досягатиметься недемократичними методами.

«Тобто це буде подальше закручування гайок, посилення впливу команди президента на політику та економіку. Все це призводитиме до того, що влада буде дистанціюватися від суспільства. Ми не почуємо чесних відповідей на питання про тарифи, офшори, корупційні призначення. Водночас, гадаю, нас очікує погіршення стосунків із зовнішніми партнерами. ЄС та США будуть грузнути у своїх внутрішніх проблемах. Також непередумана зовнішня політика призведе до загострення відносин із Туреччиною, Польщею, Білоруссю та іншими сусідами. Паралельно відбуватиметься делегітимізація влади. Гадаю, що нинішні 10–15% підтримки до середини 2017 року скоротяться вдвічі», — говорить Бортник.

Наступна тенденція, на думку політолога, — олігархізація. «Влада все більше опиратиметься на олігархів. Тільки не на старих — Коломойського, Пінчука, а на нову хвилю — Кононенка, Гладковського, Косюка.

Ще один тренд року — сегментація суспільства. Тобто громадськість розділиться на безліч конфліктуючих між собою груп — так легше ними керувати.

Також спостерігатимемо десоціалізацію. Ми вже бачимо, що значні соціальні групи не беруть участі в політичних процесах. Голосувати готові лише 40–50% населення.

Віртуалізація — ще один тренд. Фактично це посилення розриву між інформаційним полем, яке контролює влада, і реальним станом речей.

Ще одна тенденція — депресивізація, тобто економічна та політична депресія. Ми й надалі будемо перебувати в своєрідній комі.

Останній тренд — це еміграція. За минулий рік країну залишило до одного мільйона громадян. Гадаю, що тенденція продовжиться, але трохи піде на спад», — констатує експерт.

Також політолог розповів, що скорише за все нас чекає відставка уряду. Водночас у серпні-вересні можливі дострокові парламентські вибори. Також вірогідне звільнення Луценка з посади генпрокурора. Є ризик воєнної ескалації на Донбасі.

«Зараз багато говорять про те, буде чи не буде Трамп домовлятися з Путіним. А якщо уявити, що США самосунуться через внутрішні проблеми (новообраний президент США вступає у конфлікт з Конгресом)? Тож Україна може залишитися сам на сам із РФ. Тому існує дуже багато ризиків...

Насправді я вважаю, що 2017 рік стане рубіконом для України. Закінчатимуться серйозні процеси реформування влади, які завершать той політичний цикл, що розпочався після Майдану. Але загалом ми житимемо в режимі скандалів non-stop», — підсумовує Бортник.

Анна СПІВАК

**ЯКЩО ПЕВНІ ЛІКИ ХВОРОМУ НЕ ДОПОМАГАЮТЬ,
ПОТРІБНО ЗМІНИТИ ПРЕПАРАТИ. ЯКЩО
ВЛАДА НЕ ЗДАТНА ВПОРАТИСЯ ЗІ СВОЇМИ
ОБОВ'ЯЗКАМИ, ПОТРІБНО ЗМІНИТИ ВЛАДУ**

підконтрольна йому більшість. Тому прізвища неважливі. Потрібно змінювати саму політичну систему», — зауважує експерт.

Президент громадської організації «Центр досліджень політичних цінностей» зазначає, що, згідно з планом Путіна, Україна повинна бути ослабленою. І окуповані території є механізмом цього ослаблення.

«Звісно, що президент РФ хотів вросити псевдореспубліки в політичне тіло України. Все це могло б відбутися через закони, запропоновані главою держави (зокрема, зміни в Конституцію в частині децентралі-

відки» Олег Постернак говорить про те, що в 2017 році нам треба буде відповісти на питання: як довго ми готові терпіти нинішню правлячу верхівку? Друге важливе питання: чи відбудуться дочасні парламентські вибори?

«Прогнозувати щось складно, але варто відзначити, що для дострокових виборів потрібні необхідні передумови. Це може бути загострення соціально-економічної ситуації, політична криза в Україні, тиск адміністрації Трампа. А привід для розпуску Ради уже є — це фактично відсутність коаліції.

Якби я був Порошенком, то провадив би вибори влітку. Тоді електо-

суспільство потребуватиме спокійних, урівноважених політиків».

На думку політолога, конфлікт на Донбасі буде заморожуватися: «На жаль, нині немає жодних підстав стверджувати, що переговорний процес — чи то в мінському, чи то в нормандському форматі — буде результативним. Україні доведеться готуватися до зміни позиції США і послаблення уваги з боку Європи. Тож нашим дипломатам доведеться вдаватися до неординарних і різкіших кроків».

Олег Постернак зазначає, що у Гройсмана є всі шанси залишитися на посаді, натомість під генпрокурором

Зростання курсу долара, підвищення цін і комунальних платежів залишаються одними з головних тривог українців. Як поведеться «зелений» найближчим часом? Чи не з'їсть інфляція усі наші доходи? За що нам доведеться платити ще більше? «ВВ» розбиралися, чого очікувати від української економіки в першому кварталі 2017 року.

КУРС ПЛИВЕ

Наприкінці минулого року долар в обмінниках Києва перевищив 28 грн.

«На це вплинули кілька чинників, насамперед націоналізація «Приватбанку» і величезні бюджетні витрати в грудні, — зазначив «ВВ» архітектор рішень у проекті Oblik-Saas Данило Монін. — Держава також у значному обсязі відшкодувала експортерам ПДВ, причому не 30 грудня, як у попередні роки, а заздалегідь. Тобто експортери, отримавши

ЕКОНОМІЧНЕ БЕЗПУТТЯ

нов зазначив «ВВ», що середньорічний курс може скласти 29 грн за долар. Так, за словами економіста, в першому кварталі попит на іноземну валюту переважає над пропозицією.

«На початку року в Україні традиційно буде дефіцит платіжного балансу за статтею експорту-імпорту. Через це нестача валюти на ринку відновиться з 16 січня і спостерігатиметься до березня.

600 млн євро. При надходженні коштів ззовні динаміка курсу буде як мінімум затухати».

ІНФЛЯЦІЯ ПЕРЕКРИЄ ЗРОСТАННЯ ЗАРПЛАТНІ

Андрій Блінов зазначає, що на початку року відбудеться стрибок середньої зарплати українців, однак після цього вона буде зростати вкрай повільно.

населення. Вартість блакитного палива для промисловості та споживачів (нині 6879 грн за тисячу кубометрів) може істотно зрости. Одна з передумов — стрибок курсу долара. Друга: можуть злетіти ціни на імпортований газ — з 176 до 200 доларів за тисячу кубометрів.

Наразі морози лютують не лише в Україні, а й у інших європейських країнах, і можлива напруга з його постачанням із Європи. Хоча наприкінці минулого року очільник «Нафтогазу» Дмитро Коболєв провадив переговори з «Газпромом», аби знову купувати газ безпосередньо в РФ. Але не можна прогнозувати, яку «політичну» ціну запропонує «Газпром».

Крім того, на початку весни в «Укрзалізницю» мають намір підняти вартість залізничних перевезень. І якщо на рівні державних монополій буде ухвалена низка таких рішень, то інфляція почне прискорюватися. Загалом плани НБУ до кінця року уповільнити інфляцію із заявлених нині 12%

ють, що такий крок підштовхне людей зберігати гроші на банківських рахунках і, відповідно, здійснювати безготівкові розрахунки.

«Зменшення обсягу коштів для розрахунку готівкою — це закономірний шлях, яким сьогодні йдуть економіки світу, — говорить «ВВ» експерт Українського дискусійного клубу Олег Пендзин. — Це — елемент боротьби з відмиванням грошей і навіть тероризмом. Але цей захід є несвоєчасним для України, він не підвищить рівня довіри громадян до банківської системи. Коли людина забажає здійснити велику покупку, вона прийде до каси банку, внесе гроші, і їх тут же надішлють за необхідною адресою. Тобто люди просто використовуватимуть механізми банківського переказу. Не думаю, що це істотно збільшить кількість коштів в обороті й створить додаткові ресурси для кредитування економіки. Для того щоб люди залишали свої гроші в банках, насамперед потрібно знімати валютні обмеження, зменшувати відсотки за кредитами».

НЕ МОЖНА НАКОПИЧУВАТИ РЕЗЕРВИ ЗА РАХУНОК ДЕВАЛЬВАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ. ЯКЩО НАЦБАНК І ДАЛІ СКУПОВУВАТИМЕ ВАЛЮТУ, ДО КІНЦЯ ЛЮТОГО ДОЛАР МОЖЕ СЯГНУТИ ПОЗНАЧКИ 30 ГРН

гривню для проведення операцій, стали притримувати долари від продажу, створюючи додатковий тиск на валютний ринок».

За його словами, девальвував гривню і Нацбанк, який продовжував скуповувати валюту.

«Загалом від вересня 2015 року до грудня 2016-го позитивне saldo операцій із купівлі валюти НБУ на міжбанку склало 1,9 млрд доларів. Це на тлі падіння курсу з 22 грн до 26 грн за долар. Тобто НБУ сам формує попит на валюту, замість того щоб нормально регулювати ринок. Але не можна накопичувати резерви за рахунок девальвації національної грошової одиниці. І якщо регулятор продовжить скуповувати валюту, до кінця лютого долар може сягнути позначки 30 грн», — каже Монін.

До речі, наприкінці минулого року для докапіталізації «Приватбанку» регулятор монетизував на 25,8 млрд грн облігації внутрішньої державної позики, випущені Міністерством фінансів. Це, за словами економістів, також вплинуло на падіння гривні.

Відзначимо, курс національної валюти в Україні цього року, як і впродовж попередніх двох років, залишається плаваючим. Це означає, що вартість долара на внутрішньому ринку залежатиме від рівня попиту та пропозиції на нього.

За прогнозом Мінфіну, закладеному в Держбюджет, в 2017 році долар коштуватиме в середньому близько 27,2 грн. Однак економічний експерт Андрій Блі-

нов впродовж перших двох місяців гривня буде помірно девальвувати, сягнувши дна наприкінці лютого. Тоді курс національної грошової одиниці може опуститися до 29 грн за долар, після чого, найімовірніше, почнеться зміцнення гривні. Тобто якщо комусь потрібна валюта влітку, не слід бігти і купувати її нині, а тим паче — в лютому», — радить Блінов.

Експерт пояснює, що зміцненню національної грошової одиниці має посприяти поліпшення кон'юнктури на світових ринках. Зокрема, очікується зростання цін на метал, внаслідок чого прибуток українських експортерів має зрости, і вони отримають більше валютної виручки.

«У лютому минулого року курс гривні теж різко впав — до 27,5 грн за долар, а до літа сягнув 25 грн, — згадує Блінов. — Така сама історія може повторитися у березні-липні цього року, якщо не буде ніяких нових чинників у вигляді загострення збройного конфлікту або банкрутства банків. Звичайно, впливатиме на ситуацію те, чи отримаємо ми гроші від МВФ або, можливо, від інших кредиторів. Наприклад, подекують, що Європа готова виділити нам

«Середня заробітна плата в Україні торік становила 5070 грн. Наприклад, у листопаді українці в середньому отримували 5406 грн. У січні 2017 року середня зарплата повинна перевищити 6000 грн. Але якщо на початку року темпи зростання доходів

громадян збільшуватимуться через різке підвищення мінімальної зарплати, то впродовж року інфляція перекриє цей ефект. І в підсумку навряд чи можна буде вийти на зростання доходів громадян», — говорить Блінов.

Економіст пояснює: у лютому-квітні існує значний ризик інфляції. «На це вплинуть адміністративні чинники. Від 1 березня очікується підвищення цін на електроенергію. Крім того, згідно з домовленостями з МВФ, у першому кварталі має запрацювати механізм корекції цін на газ для

ВІД ПРИЙНЯТОГО НБУ ОБМЕЖЕННЯ СУМИ РОЗРАХУНКУ ГОТІВКОЮ НЕ БІЛЬШЕ ЯК 50 ТИС. ГРН ВИГРАЮТЬ БАНКИ. А ГРОМАДЯНИ ЗА ПЕРЕКАЗ КОШТІВ ЗМУШЕНІ БУДУТЬ ПЛАТИТИ БІЛЬШЕ

до 8% є нереальними. Такий показник можливий лише в деякі місяці», — вважає економічний експерт.

УКРАЇНЦІ ПЛАТИТИМУТЬ БАНКАМ БІЛЬШЕ

Від 4 січня НБУ запровадив для українців обмеження на розрахунок готівкою. Гранічна сума розрахунків між фізичною особою і підприємством, а також фізичних осіб між собою за договорами купівлі-продажу протягом одного дня знижена з 150 тис. до 50 тис. грн. Очевидно, в НБУ розрахову-

Економіст Віктор Суслєв додає, що це робиться на користь комерційних банків.

«Безкоштовних безготівкових переказів платежів не буває, крім розрахунків банківськими картами в торговельній мережі. Коли ви здійснюєте безготівковий платіж у відділенні банку, ви платите іноді 1%, а іноді й 3% від суми платежу. Коли ви користуєтеся інтернет-банкінгом і здійснюєте безготівковий платіж, банк з вас також стягує комісійні. Тому банки, звичайно ж, виграють від прийнятого НБУ рішення. А громадяни змушені будуть платити більше. Так, 1% від суми в 50 тис. грн становить все-таки 500 грн комісійних. Найправильніше було б скасувати комісійні при проведенні безготівкових розрахунків. Тоді люди були б зацікавлені користуватися такою системою», — вважає Суслєв.

Кіра ВІНОГРАДОВА

ЯКЩО НА ПОЧАТКУ РОКУ ТЕМПИ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН ЗРОСТАТИМУТЬ ЧЕРЕЗ РІЗКЕ ПІДВИЩЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРПЛАТИ, ТО ВПРОДОВЖ РОКУ ІНФЛЯЦІЯ ПЕРЕКРИЄ ЦЕЙ ЕФЕКТ

Енергонезалежність України є одним із найважливіших питань, яке має вирішувати наша країна. Але кожен прем'єр перетворює реалізацію програми на пусті балачки. Не став виключенням і Гройсман, який пообіцяв за 3–5 років суттєво збільшити видобуток українського газу. Проте, як і попередники, мало що робить для цього. Упродовж кількох останніх років погода була на нашому боці, але зараз «генерал Мороз» взяв країну в облогу. Це дає підстави українському уряду підвищити ціни на газ, а Москві — розпочати газову війну проти України, до якої Кремль готувався ще з літа.

ПРИВ'ЯЗКА ДО КУРСУ

Те, що 2017-й стане ще одним роком викликів та випробувань для України, не викликає сумнівів. Бо інакше чому в новорічних вітаннях президент розповідає про віру в дива, а прем'єр-міністр фактично каже, що його робота — виконувати бажання українців?

Проте Гройсман-чарівник навряд чи зробить нас заможнішими або принаймні знизить тарифи. Тому він напередодні Різдва перетворився на казкаря. В інтерв'ю «Укрінформ» прем'єр заявив, що курс гривні міг би бути 18,5 грн за «мертвого американського президента». І для

добування власного газу та геологорозвідувальні роботи, причому надалі на ці цілі потрібно витратити ще більше грошей», — розповів «ВВ» член наглядової ради Інституту енергетичних стратегій Юрій Корольчук.

Президент центру глобалістики «Стратегія XXI» Михайло Гончар впевнений, що газова самодостатність — це правильна і досяжна мета для України. На жаль, в уряді хоч і говорять про енергонезалежність, та мало що роблять для її реалізації.

«Революція сланцевого газу в США, нафтогазовий успіх Азербайджану і Казахстану, та й загалом у багатьох країнах перетворення

КУРС НА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ?

ВИДОБУТОК ЗАРАДИ ВИДОБУТКУ?

Існують лише два сценарії досягнення енергоефективності. Перший — збільшення видобування власного газу. Другий — реальне підвищення рівня енергозбереження, що дозволить знизити споживання енергії загалом.

Україна впродовж останніх років справді не могла похвалитися виробництвом власного газу в достатніх обсягах, задовольняючись в середньому 20 млрд кубометрів газу в рік. За офіційними даними, торік видобуток збільшився на 0,7% порівняно з 2015 роком — до 20,29 млрд куб. м.

Проте експерти не послішають радити з цього. Адже реального успіху досягли лише приватні учасники ринку. Юрій Корольчук пояснив, що показники державної компанії «Укргазвидобування» трохи покращилися минулого року тільки за рахунок того, що в 2015-му був взагалі величезний провал майже у 500 млн куб. м.

Тож торішній приріст частково пов'язаний із розривом договорів з інвесторами, з якими держава працювала на окремих ділянках надр. На думку експерта, в 2017-му можна розраховувати на збільшення обсягу газу ще на 100–200 млн кубометрів.

«А ось розвідку нових ділянок ніхто не хоче провадити, адже в це потрібно вкласти мільярди доларів», — додав Корольчук.

Тож такі темпи нарощування виробництва власного ресурсу аж ніяк не задовольняють амбітні плани Гройсмана щодо видобування Україною у 2020 році вже 30 млрд кубометрів газу.

А ось витрати палива скорочуються. Наразі споживання природного газу в Україні становить близь-

СВІТОВИЙ РИНОК УЖЕ ДИКТУЄ СВОЇ УМОВИ І БЕРЕ КУРС НА ПОДОРОЖЧАННЯ ПАЛИВНОГО РЕСУРСУ. ЗА ЦИХ УМОВ ЦІНА НА ГАЗ МОЖЕ ЗРОСТИ ДО 8000 ГРН ЗА ТИСЯЧУ КУБОМЕТРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРІОДУ

ко 30 млрд кубів, з них 20 млрд — власний газ.

Валентин Землянський констатує, що промисловість споживає все менше газу, оскільки переживає не найкращі часи. Так, торік замість запланованих 10 млрд кубометрів підприємства вибрали лише 9 млрд. І така тенденція може посилюватися. Тому перш ніж ухвалювати будь-яке рішення про збільшення видобування блакитного палива, потрібно розібратися, скільки споживає населення, скільки — промисловість і скільки можна заощадити ресурсів на реальних заходах енергозбереження.

«Приватному сектору вдосталь того газу, який наразі видобувається в Україні. Уряд повинен визначити стратегію розвитку української економіки. Тоді стане зрозумілим енергетичний баланс. А видобуток винятково заради видобутку — це нісенітниця», — підкреслив експерт, додавши, що у Кабміна немає ані реальної стратегії, ані плану дій на 2–3 роки, ані розуміння, що це потрібно робити.

ПИТАННЯ ЦІНИ

Розвиток вітчизняної газовидобувної галузі міг би повністю подолати енергонезалежність від Росії. За словами Михайла Гончара, у Кремлі ще наприкінці літа обміжковували сценарій, як вкотре припинити транзит російського газу до Європи через Україну.

«РФ робить усе можливе, щоб спровокувати третю газову кризу в Україні. Тепер у «Газпромі» лише чекають на посилення морозів. А далі Росія знову розповідатиме про те, що Україна краде газ із транзитної труби через нестачу палива у своїх підземних сховищах (ПСГ), і «Газпром», мовляв, змушений перекрити вентиль. Ще влітку пролунали заяви

щодо унеможливлення транзиту, а в грудні Путін телефонував Меркель і попереджав про можливе припинення постачання газу через Україну. Тому найближчі місяць-півтора будуть критичними щодо того, чи настане третя газова криза в Україні», — пояснив експерт.

Справді, через низькі температури відбір газу з ПСГ суттєво збільшився. Може статися, що паливо доведеться докуповувати за цінами, вищими за закладені у держбюджеті 245 доларів за тисячу кубометрів за курсом 27,2 грн/дол. І хоча наприкінці минулого року в Кабміні запевняли, що вартість блакитного палива залишиться незмінною, світовий ринок уже диктує свої умови і бере курс на подорожчання ресурсу.

Валентин Землянський прогнозує, що за цих умов ціна на газ може зрости до 8000 грн за тисячу кубометрів залежно від періоду. Адже встановлена урядом вартість палива в 6879 грн за тисячу кубів була прив'язана до імпортного паритету та анонсована як ринкова. Тобто якщо в світі газ дорожчає, то і нас це не обійде.

Але попри право Кабміну підвищувати вартість ресурсу раз у квартал, експерти сумніваються, що НКРЕКП піде на це.

«Адже вже існуючий рівень цін на газ є непосильним для більшості споживачів. У бюджеті-2017 закладено 52 млрд грн на субсидії, а на енергоефективність — менше як один мільярд. Подорожчання палива спровокує ще більшу потребу в субсидіях», — вважає Михайло Гончар.

Водночас, за словами Юрія Корольчука, якщо ціна залишиться незмінною, це вкотре доведе, що в Україні насправді немає ринку газу, а тарифи регулюються у ручному режимі.

Аріна МАРТОВА

НАЙБЛИЖЧІ МІСЯЦЬ-ПІВОРА БУДУТЬ КРИТИЧНИМИ ЩОДО ТОГО, ЧИ НАСТАНЕ В УКРАЇНІ ТРЕТЯ ФАЗА ГАЗОВОЇ КРИЗИ

цього навіть не потрібно звільняти Гонтареву чи запускати економіку, а достатньо лише видобувати власний газ, щоб не купувати іноземний.

«Я бачив нещодавно аналітику, яка показує: якби ми видобували свій газ в Україні, а не купували його за валюту, долар би сьогодні при всіх тих проблемах, які ми маємо, коштував би не більше ніж 18,5 грн», — заявив Гройсман.

Експерт із питань енергетики Валентин Землянський вважає, що прив'язка курсу гривні до імпортного газу — це щось нове в економіці. Адже наразі блакитне паливо, яке купується за кордоном, загалом іде на потреби промисловості. Ціна на нього повністю покриває видатки, тому таке пояснення від очільника уряду навряд чи є аргументованим.

«Слова Гройсмана про енергонезалежність є певною мірою обґрунтованими нині існуючих тарифів, частина коштів від підвищення яких мусить йти на збільшення ви-

видобування вуглеводнів на пріоритетну сферу економіки забезпечуються створенням привабливого і довгострокового податкового режиму, який не змінюється щороку на угоду бюджетному законопроекту. Наприклад, у Штатах для газовидобувної галузі він не змінювався від 1986 року, і це забезпечило ефект», — пояснив Гончар у коментарі «ВВ».

В Україні, на жаль, цього не відбувається. Так, хоч на словах зниження ставки рентної плати на видобування газу до 12% і підтримувалося урядом і парламентом, але за фактом ця ініціатива була в останній момент відхилена податковим комітетом ВР. Відповідно, ставки залишилися на колишньому рівні і є такими, що не стимулюють розвиток власного газовидобування.

«Кожен уряд мислить категорією: «Нам би день простояти й ніч протриматися». Саме тому немає довгострокового підходу, і потреба залатати бюджетні діри домінує над стратегією», — додав експерт.

Рівень цивілізованості держави та суспільства визначається ставленням до найменш захищених категорій громадян. Такими стали і вимушені переселенці з Донецької та Луганської областей після початку воєнних дій у цьому регіоні. Про те, що всі питання стосовно ВПО держава мусить сприймати не як проблему, а як виклик, та через цю призму генерувати рішення, які змінюватимуть життя всієї країни, в інтерв'ю «ВВ» розповів політолог, голова Єдиного координаційного центру «Донбас» Олег СААКЯН.

» У Мінсоцполітики кажуть, що з Донецької і Луганської областей до інших регіонів України переїхали 1,6 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Чи держава зробила для них усе, що мала зробити, чи їм доводиться виживати всупереч, а не завдяки?

— Політика держави стосовно внутрішньо переміщених осіб відзначається відсутністю стратегії. У 2014 році Яценюк закликав виїжджати з окупованих територій, мовляв, щоб їх швидше можна було звільнити. І люди масово залишали свої домівки. Та бюрократизований державний апарат почав видавати стосовно ВПО неадекватні рішення. Тому вже через кілька місяців донеччани й луганчани почали повертатися назад: в когось не було де і за що жити, комусь треба було доглядати за літніми батьками тощо. Хоча схожі виклики вже поставали перед нашою державою: було переселення кримських татар після здобуття Україною незалежності, а також внутрішня міграція після Чорнобильської трагедії. І міжнародну спільноту дивувало, чому Україна не використовує набутий досвід, а намагається винайти новий механізм?

Також ми занижуємо кількість ВПО, тоді як інші країни, навпаки, завищують ці показники, щоб, зокрема, отримати більше міжнарод-

«Звільнення Донбасу залежить від того, чи відбудеться деокупація всієї країни»

Олег СААКЯН: «У НАС Є ДВА МІЛЬЙОНИ ДИСКРЕДИТОВАНИХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ. А ДЕ ГАРАНТІЯ, ЩО ЗАВТРА ДЕРЖАВА ТАК САМО НЕ ВІДМЕЖУЄТЬСЯ ВІД ПЕНСІОНЕРІВ? ТОДІ ЩО ЦЕ ЗА ДЕРЖАВА, ЯКЩО ВОНА НЕ ВИКОНУЄ СВОЇХ ФУНКЦІЙ?»

місцевого самоврядування, соціального забезпечення, пенсійних фондів тощо. Нині, до прикладу, у вихідці із окупованого регіону чи не на кожному кроці вимагають довідку переселенця. Без неї ніхто не може претендувати на державні послуги. Тобто паспорт громадянина України перестає виконувати свою самодостатню функцію як підтвердження особи. Це стосується навіть тих, хто 5–10 років тому переїхали з Донецької та Луганської областей.

» Тобто виходить, що держава просто відгородилася від проблем переселенців?

— Держава одразу оцінила переселенців як тягар, створивши для них не тільки фізичний, а й психологічний бар'єр. Та варто зауважити: 5 березня 2014 року на проукраїнський мітинг у Донецьку вийшли близько 10 тис. людей. І тоді за допомогою силових структур, місцевого криміналітету з усі-

ба збудувати стіну, аби ця хвороба не поширилася на всю територію України. Але це — не гангрена, це вірус, який не зникне з організму, навіть якщо відрізати руку чи ногу. Цей вірус був запущений одразу після розпаду СРСР, і його джерелом є відсутність ефективної стратегії об'єднання України. Справа не в тому, що Донбас є якимось чужорідним регіоном, а в тому, що він межує з Росією, яка провадить потужну агресивну пропаганду. До речі, Закарпаття, Південна Бессарабія та Буковина наразі також є проблемними регіонами, оскільки суміжні з ними держави стимулюють там сепаратистські настрої.

Однак усі питання, що стосуються людей, які залишили свої домівки та зробили вибір на користь України, ми мусимо сприймати не як проблему, а як виклик та нові можливості. Ми маємо думати, як через цю призму врегулювати інші гострі кризи та виробити рішення, які потім змінять життя всієї країни. Сьогодні ми маємо 2 млн дискредитованих громадян України. А де гарантія, що завтра держава так само не відмежується від пенсіонерів чи учасників АТО, яким не зможе забезпечити допомогу? Тоді постає питання: а що це за держава, якщо вона не виконує своїх функцій?

» Вимушені переселенці до всього не мають права обирати місцевою владу. Чи правильно є така позиція?

— Держава декларує, що ВПО мають інтегруватися у суспільство, однак їх позбавили одного з основоположних прав — обирати і обиратися на місцевих виборах. Бо не визначено, за яких обставин людина стає повноправним членом громади. Питання участі ВПО у місцевих виборах можна було б вирішити, створивши екстериторіальні, тобто не закріплені за пев-

ною територією, громади. Наприклад, членами екстериторіальної громади Горлівки, Макіївки або інших окупованих нині міст можуть стати ВПО, які планують повернутися назад після звільнення цих територій. А переселенці, які не мають наміру залишати міста, де вони замешкали, можуть реєструватися як члени цих громад. Так ми не лише залагодимо конфлікт, а й отримаємо статистику, хто і де планує проживати. Провівши вибори в екстериторіальних громадах, ми матимемо реальні голоси представників сходу, які зробили свій вибір на користь України. У випадку проведення виборів на окупованій території ті, хто отримав громадянство так званих «ДНР-ЛНР», голосуватимуть під дулами автоматів.

» Спочатку були списки СБУ, на підставі яких переселенців позбавляли виплат, тепер для цього задіяні перевірки вдома. Скидається на те, що дискримінаційні лещата навколо ВПО стискаються. Невже немає інших методів, аби з'ясувати, чи не отримує людина виплати і на окупованих територіях?

— Дискримінаційні перевірки — це той самий велосипед, який вигадує держава. Бо верифікацію можна проводити дуже просто — за допомогою єдиного електронного реєстру ВПО. Нонсенс, але його досі не існує. До реєстру треба вносити інформацію стосовно перетину лінії розмежування, бо нині талони, які людина отримує, щоб поїхати, наприклад, до родичів на окуповану територію, фактично ніде не реєструються. У реєстрі також треба вказати зайнятність людини, тоді ми розумітимемо, які фахівці виїхали. А це золота інформація для місцевих громад.

На жаль, ми підходимо до вирішення проблем переселенців, як

радянська країна. Держава діє за принципом: бий своїх, щоб чужі боялися. Причому за останні два роки цивілізаційна межа між Україною та Росією поступово все більше зникає. Так, Україна якісно дуже відрізняється від Росії, але радянський тоталітарний апарат починає відроджуватися.

» Що можна сказати про ставлення до переселенців на побутовому рівні? Українці більшою мірою продемонстрували мудрість чи упередженість?

— Говорити про те, чи впоралось суспільство, — це як оцінювати середню температуру по лікарні. І так, і ні. Так, бо, по-перше, з'явилася значна кількість громадських організацій. Фактично активна частина суспільства склала іспит за всю Україну. Люди жертвували роботою і своїми вигодами, щоб допомагати іншим. Вони зробили те, чого не очікував ніхто — ні ворог, ні весь світ. Вони показали, що самоорганізація можлива не тільки стосовно власних інтересів. У Європі такий тип самоорганізації намагалися штучно створити, а в нас він просто забив гейзером. Однак держава не використала цей потенціал для трансформації старої системи. Вона спочатку передала цим організаціям частину своїх повноважень, потім намагалася їх «розчинити».

Інша частина суспільства повністю відмежувалася від ситуації. Тобто люди розділилися на тих, хто живе в стані війни, готовий пройти через виклики заради побудови країни вільних громадян, і тих, хто цей факт ігнорує. Звинувачувати в чомусь цю іншу категорію намарно. Це питання до держави: чому за 25 років не було створено українського світу на противагу радянському.

Взагалі, питання деокупації Донбасу має не лише територіальне окреслення. Так, насамперед це звільнення невідконтрольних нині Україні територій. Але це також деокупація всієї країни від радянської міфології, постколоніального мислення. Тож звільнення Донбасу залежить від того, чи відбудеться деокупація всієї країни.

Розмову вела
Валентина РИНГЕЛЬ

СИТУАЦІЮ НА ДОНБАСІ ЧАСТО ПОРІВНЮЮТЬ З ГАНГРЕНОЮ. АЛЕ ЦЕ — НЕ ГАНГРЕНА, ЦЕ ВІРУС, ЯКИЙ НЕ ЗНИКНЕ З ОРГАНІЗМУ, НАВІТЬ ЯКЩО ВІДРІЗАТИ РУКУ ЧИ НОГУ

ної допомоги. Згідно зі статистикою ООН, у нас нині 1 млн 800 тис. внутрішньо переміщених осіб. А як фіксувала наша організація, рік тому, в період піку міграції, їх було понад 2 млн. Але чимало людей не реєструвалися, бо допомога від держави — 200, 400, 700 грн залежно від категорій — є принизливою. І для її отримання людина повинна пройти сім кіл бюрократичної тяганини: звертатися до органів

єї області звели понад 3 тис. осіб на інший мітинг, який відбувся під російськими прапорами. Але в публічній площині на всіх переселенців почали навішувати ярлик сепаратистів і звинувачувати їх у тому, що відбулося на Донбасі. Ці міфи також використовувала Росія, щоб виправдати свою агресію. Тож ми самі почали підігривати Росії.

Ситуацію на Донбасі часто порівнюють з гангrenoю. Мовляв, тре-

Червоний Вогняний Півень не принесе світові ні стабільності, ні спокою. 2017 рік, що вступив у свої права, обіцяє бути багатим на події, розвиток яких у тому чи іншому напрямі ще більше посилює геополітичне протистояння. Це буде рік виборів, рік викликів і конфліктів.

ТРАМП УПОВІЛЬНЕНОЇ ДІЇ

20 січня обійме посаду президента США скандальний Дональд Трамп. Не дивно, що світ очікує перших кроків 45-го американського президента, який уславився суперечливими і часом доволі жорсткими заявами. Як досвідчений шоумен він тримає інтригу, обіцяючи, що після інавгурації все зміниться.

Це стосується і Організації Об'єднаних Націй, яку Трамп раніше звинувачував у тому, що вона лише створює проблеми, а не вирішує їх. Він має намір домогтися реформування ООН, аби зробити організацію ефективнішою і дієвішою. Адже переважно Штати, за його словами, наповнюють скарбницю цієї структури і формують бюджет миротворчих операцій.

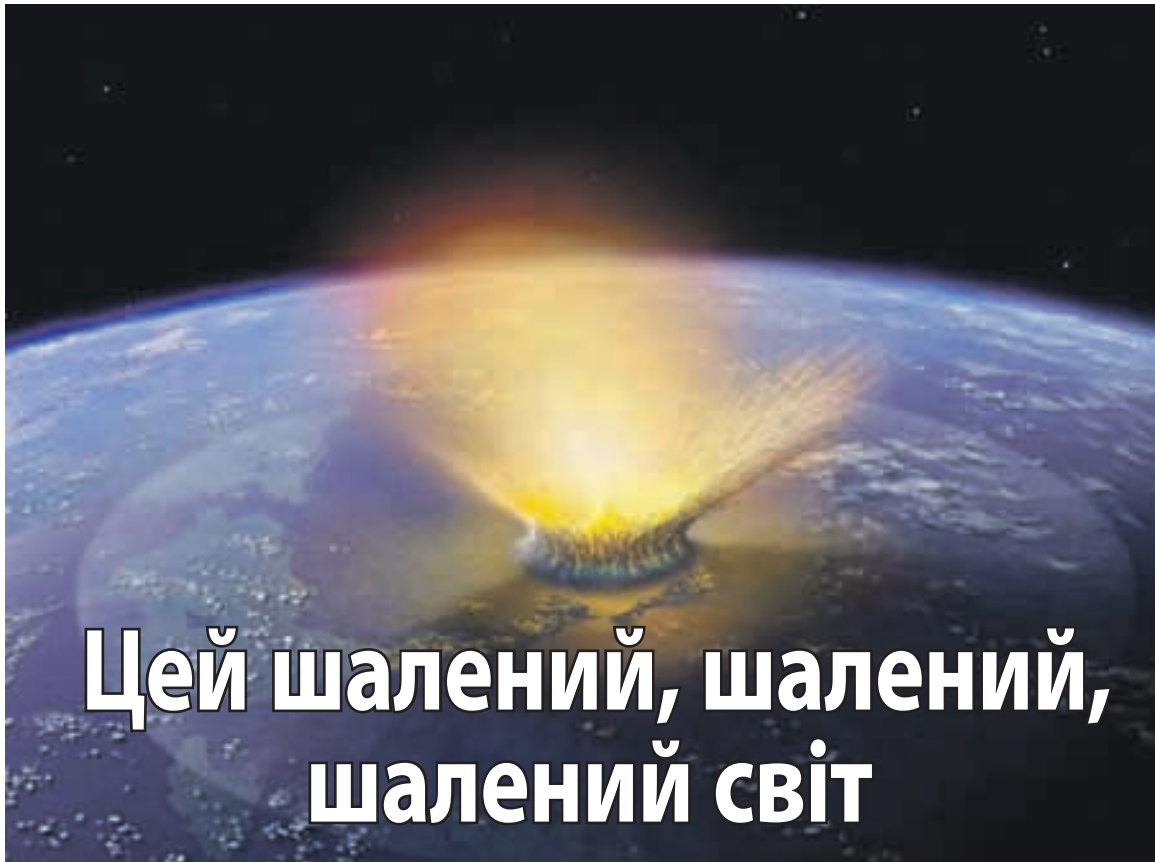
Як це йому вдасться, покаже час, адже крім США є інші гравці, яких непросто скинути з рахунків.

Наразі Трамп у міжнародній дипломатії більше нагадує слона в крамниці посуду. То він відкликає усіх призначених Бараком Обамою послів, то фактично загострює відносини з Китаєм, порозмовлявши телефоном із президентом частково визнаної Китайської республіки (Тайваню) і тим самим знехтувавши дипломатичними принципами політики «одного Китаю», якої США дотримувалися від 1979 року.

Але й це не все. Під час передвиборчої кампанії Трамп заявив про намір скоротити імпорту китайських товарів і запровадити на них мито в розмірі 45%. Напередодні торговельної війни Пекін обіцяє відповідати на дії США симетричними заходами, почавши з податкових та антимонопольних перевірок американських компаній і фірм, присутніх у Китаї.

Побоювання викликає і політика ізоляціонізму, адже в своїй передвиборчій риторичі Трамп переклав частину відповідальності за міжнародну безпеку на союзників Америки, зокрема європейських.

Але нашим сусідам за порибриком рано тішитися. Бо чому міністром оборони 45-й президент Штатів захотів бачити Джеймса Меттіса на прізвисько «Скажений пес», «Хаос» і «Воїномонах»? Генерал корпусу морської піхоти США, який пройшов війну в Афганістані та Іраку, називав Росію «хижою» державою, критикував Кремль за «військове втручання у справи сусідів» і наполягав, що Вашингтон надає

Цей шалений, шалений, шалений світ

ЄВРОСКЕПТИКИ НАБУВАЮТЬ УСЕ БІЛЬШОЇ ПОПУЛЯРНІСТІ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВДРУЖНОСТІ. ЛІДЕРИ ПРАВИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ НЕ ПРИХОВУЮТЬ СВОЄЇ СИМПАТІЇ ДО РОСІЇ І МАЮТЬ НАМІР ДОМАГАТИСЯ СКАСУВАННЯ САНКЦІЙ ПРОТИ КРАЇНИ-АГРЕСОРА

Україні замалу підтримку. Навіщо Трампу на посаді міністра бойовий генерал, якщо Штати справді мають намір здалеку спостерігати за геополітичними конфліктами? Навіщо тоді збільшувати оборонний бюджет і розширювати Військово-морський флот США для відвернення загроз з боку Китаю і Росії?

Тим, хто стверджує, що Трамп стане чи не найкращим другом Путіна, щонайменше слід забути передвиборчу риторичу мільярдера-шоумена. Ще не обійнявши посади, майбутній глава Білого дому заявляє, що гарні відносини з РФ — це добре. Але буквально в наступному реченні він каже: «Коли я стану президентом, Росія поважатиме нас значно більше, ніж тепер».

Але навіть якщо Трамп від сумнівних слів вирішить перейти до дій, його буде стримувати Сенат. І це безпосередньо стосується України. Недарма ж сенатор Маккейн запевняє, що «Конгрес США не схвалить жодної дії, яка зашкодить свободі й незалежності України або країн Балтії».

ЄВРОПЕЙСЬКІ ВИБОРИ

У 2017 році Об'єднана Європа пройде випробування на міцність. У деяких країнах, що грають першу скрипку в ЄС, відбудуться вибори. Особливе занепокоєння викликає зростання популярності правих сил з яскраво виявленим євроскептицизмом.

У травні відбудуться вибори президента Франції. Франсуа Олланд відмовився брати участь у виборчих перегонах, Нікола

Саркозі теж зійшов із дистанції. І наразі головна боротьба за пост глави республіки розгортається між экс-прем'єр-міністром Франції Франсуа Фійоном та лідером євроскептиків Марін Ле Пен. Обидва кандидати, хоч і є представниками різних таборів, демонструють однаковість щодо російського питання — виступають за скасування санкцій з РФ.

Фійон визнає анексію Криму, а лідер «Національного фронту» нещодавно заявила, що півострів не був окупований «зеленими чоловічками». Мовляв, під час референдуму кримчани самі захотіли стати частиною РФ. Ставши президентом Франції, кожен із них намагатиметься пом'якшити тиск на Росію і лобюватиме прийнятний для Кремля сценарій врегулювання конфлікту на Донбасі.

Прихід до влади Ле Пен може фактично наблизити розпад ЄС, оскільки вона має намір провести референдум щодо виходу Франції зі складу європейської співдружності. Але навіть якщо плебісцит не відбудеться, мадам політик здатна вбити клин у союз Парижа та Берліна, оскільки постійно нарікає на домінування Німеччини в європейських органах влади. Однак варто зазначити, що і Фійон, і Ле Пен втрачають підтримку виборців. Але чи проголосують французи за незалежного кандидата не з табору євроскептиків — питання залишається відкритим.

У Німеччині у вересні відбудуться вибори до Бундестагу. Міграційна криза, у якій звинувачують передусім чинного канцлера

ФРН Ангелу Меркель, вдарила по рейтингах її Християнсько-демократичного союзу і посилила євроскептичні настрої в країні. Тому не дивно, що прихильна до Росії «Альтернатива для Німеччини» (AfD) досягла успіхів у низці регіональних виборів. Та й Соціал-демократична партія Німеччини, яка виступає за розмороження відносин із Кремлем, також має істотну підтримку серед німців. На цю мить Меркель має усі шанси залишитися канцлером на четвертий термін, адже її політична сила як і раніше лідирує у рейтингу, але співпрацювати з євроскептичним і проросійськи налаштованим Бундестагом їй буде все складніше.

Також у березні відбудуться парламентські вибори в Нідерландах, які торік вставляли палиці в колеса ратифікації Угоди про асоціацію України з ЄС. Офіційний Амстердам домігся, аби в УА були прописані їхні умови для нашої країни: ніякої додаткової фінансової допомоги, відсутність зобов'язань для ЄС щодо забезпечення безпеки та військової допомоги, позбавлення права проживати і вільно працювати в Євросоюзі та неможливість після ратифікації Угоди стати членом Євросоюзу.

Парламентські вибори в Нідерландах навряд чи посилять наші позиції. Адже, згідно з опитуваннями, лідером народної довіри в цій країні нині є країна права «Партія свободи». Очолює її Герт Вільдерс, відомий своєю різкою критикою Євросоюзу, антиісламською риторикою і позитивним ставленням до Москви.

Втім, як свідчить практика, варто прихильним до Росії політикам прийти до влади, як їхня любов до Кремля і бажання залишити Євросоюз тануть, як роса на сонці. Адже ЄС — це передусім економічний союз, вигідний для всіх сторін. А любов до Росії? Не секрет, що європейці переймаються власними інтересами, тому санкції з РФ насправді можуть скасувати. Але третьої світової ніхто не захоче. Тому хоч у ЄС лобі Кремля є значним, однак можливості Путіна не безмежні.

МИРОТВОРЕЦЬ ЗІ ЗБРОЄЮ ЗА ПАЗУХОЮ

Чим частіше міжнародні організації і держави визнають небезпеку з боку Росії, тим активніше господар Кремля намагається постати в ролі миротворця, який жадає нормальних відносин із сусідами.

«Ми не хочемо протистояння ні з ким. Не шукаємо і не шукаємо ворогів, нам потрібні друзі», — сповідав Путін на підсумковій прес-конференції.

У своїх промовах він намагається не згадувати про Україну, а якщо й говорить, то лише з надією на нормалізацію відносин. Не забуває згадати господар Кремля про повагу до міжнародного права і всебічний діалог. Ось тільки його мантри-замовляння кардинально відрізняються від реальних вчинків. Адже, по суті, жоден військовий конфлікт не обходиться без участі Росії. І свої апетити Путін приборкувати не збирається.

Тому цього року продовжуватиметься війна і в Сирії, і в Україні. Щоправда, вже не з такою інтенсивністю, бо нафтодолари мають звичку закінчуватися, а з населення і так вичавлені останні соки. А тим часом попереду важливі події...

У березні 2018-го в Росії відбудуться президентські вибори, за результатами яких абсолютно «несподівано» переможе Володимир Путін. Відповідно, перед виборами доведеться підкинути виборцям «кісточок», оскільки бравими звітами холодильника не заповниш, і ними не наситишся. Не встигнуть росіяни відійти від виборів, аж тут уже й чемпіонат світу з футболу, господиню якого стане РФ.

А далі... за логікою окупації Криму і Донбасу, після чемпіонату світу в ще одній братній для РФ країні можуть з'явитися «ввічливі люди». Цього разу, вочевидь, у Білорусі. Адже Бацька останнім часом зовсім від рук відбився. Бо як би Путін не роздував щоки і не вихвалявся, що Росія сильніша за будь-якого потенційного агресора, на країні Балтії він не посміє напастися, адже тоді НАТО дуже боляче влупить по носі знахабнілого диктатора. Поки ж Путін говорить про мир, накопичуватиме сили і «підкидатиме хміз» у вже існуючі конфлікти.

Антоніна
МИРОШНИЧЕНКО

Спроби СРСР знищити іслам породили покоління радикалів

У 1929 році радянський лідер Михайло Калінін виклав своє бачення політики щодо Середньої Азії: «прищепити киргизькому кочівнику, узбецькому бавовняру і туркменському садівнику ідеали ленинградського робітника».

Це було надважке завдання, надто коли справа стосувалася релігії. Близько 90% населення регіону були мусульманами, але СРСР державною релігією проголосив атеїзм. Так, на початку 1920-х років радянський уряд фактично заборонив іслам у Середній Азії. Книжки, написані арабською, спалювали, а мусульмани не мали права обіймати певні

із вкрай консервативними поглядами. Він був ув'язнений у 1932 році, але залишив по собі десятки учнів, які проповідували його переконання у нелегальних мечетях і підпільних школах.

Коли 1940 року Йосип Сталін послабив позицію Радянського Союзу щодо свободи віросповідання, саме ця група духовних лідерів прагнула взяти під свій конт-

навчої влади. В іншому місті Узбекистану тодішній президент Іслам Карімов придушив протести тисяч демонстрантів, які вимагали формування відповідальнішого, ісламського уряду.

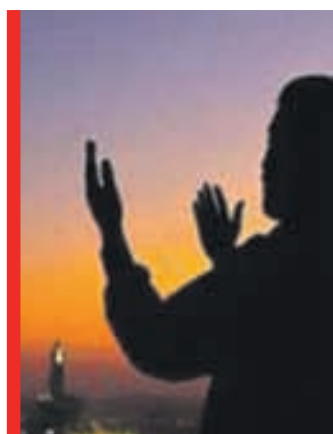
Карімов та інші керівники регіону швидко зрозуміли, що ісламські фундаменталісти є загрозою для їх режимів, тож автократи використовували радянські інструменти, аби тримати віру під політичним контролем.

Нині профільні держкомітети середньоазійських країн регулюють релігію, цензурують літературу і забороняють діяльність груп, які не йдуть у руслі офіційної державної політики. У Середній Азії можуть покарати за розмови про релігію за межами мечеті. В регіоні тисячі мусульман піддавалися тортурам і були ув'язнені за реалізацію права на свободу релігії, повідомляють у Human Rights Watch. У Киргизстані проповіді спочатку потрібно передавати на затвердження. Узбекистан заборонив бороди, оголосив поза законом традиційний мусульманський одяг і обгородив халяль-ресторани. Ці утиски знову змусили середньоазійських мусульман піти в підпілля, а отже, в руки радикалів.

International Crisis Group (Міжнародна кризова група), яка здійснює моніторинг конфліктів, вважає, що сьогодні від 2000 до 4000 вихідців із Середньої Азії перебувають у лавах «ІДІЛ». «Ісламський рух Узбекистану» підтримує партнерські стосунки з талібами та іншими угрупованнями, які воювали проти військ коаліції в Афганістані і здійснювали терористичні операції у Пакистані. Нещодавно поліція у Бішкеку, столиці Киргизстану, була залучена до перестрілки з начебто бойовиками «Ісламської держави», в результаті якої було вбито шестеро людей, семеро отримали поранення.

Не застраховані навіть урядові лідери. Торік глава елітного підрозділу поліції Таджикистану перейшов на бік «Ісламської держави». У відео, розміщеному на YouTube, він назвав уряд своєї країни «собаками» і пообіцяв привести джихад у Росію, а також у Сполучені Штати.

Аманда ЕРІКСОН,
The Washington Post

ІСЛАМСЬКІ ФУНДАМЕНТАЛІСТИ Є ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ РЕЖИМІВ. АВТОКРАТИ ВИКОРИСТОВУЮТЬ РАДЯНСЬКІ ІНСТРУМЕНТИ, ЩОБ ТРИМАТИ ВІРУ ПІД ПОЛІТИЧНИМ КОНТРОЛЕМ

посади. Були закриті шариатські суди і мусульманські школи. Проведення релігійних ритуалів стало майже неможливим. У 1912 році в Середній Азії налічувалося близько 26 тисяч мечетей, до 1941 року їх залишилося лише 1000.

Однак замість викорінення ісламу ці спроби тільки сприяли радикалізації віруючих. Ця тенденція повторювалася протягом усього минулого століття, і нині вона може призвести до тяжких наслідків у війні з терором. Сьогодні радикалізація середньоазійських мусульман відбувається загрозово стрімко, тисячі людей приєднуються до угруповання «Ісламська держава». Так, турецькі ЗМІ припускають, що підозрюваний, який минулого тижня вбив 39 осіб у нічному клубі Стамбула, був етнічним уйгуром з Киргизстану.

У 1930-х роках радянські заходи щодо ісламу змусили змовкнути поміркованих імамів і духовних лідерів. Тим часом як лідери-фундаменталісти взялися готувати послідовників. Одним із найвідоміших був Шамі-дамулла, узбек

роль державні органи управління у регіоні. Їм це вдалося, і до 1970-х років іслам значною мірою повернувся у країни Середньої Азії: Рамадан і весняний Новруз святкувалися публічно, чайних і мечетей стало вдвічі більше.

Позиція фундаменталістів зміцнилася після радянського вторгнення в Афганістан, яке багатьох мусульман налаштувало проти СРСР, а також після ослаблення обмежень на поїздки, що сприяло вільному обміну інформацією між жителями Середньої Азії та Близького Сходу.

На час розпаду Радянського Союзу радикальні мусульмани створили розгалужену мережу організацій, що дозволило їм формувати уряди в своїх країнах, які тільки-но здобули незалежність. У 1991 році в Ташкенті група бойовиків захопила будівлю колишнього обласного комітету Компартії, вимагаючи побудови ісламської держави, в якій би панували закони шариату. У 1992 році ті самі бойовики взяли в заручники представників місцевих органів вико-

Катастрофа для Британії

Під час гарячих дебатів довкола переговорів Великобританії щодо виходу з ЄС несподіване повернення святкують колишні урядові політики Блер, Мейджор і Клегг. Вони говорять те, про що думають і чого бояться чимало британців.

Один привів свою країну до поразки у війні в Іраку. Інший у «чорну середу» втратив контроль над економікою країни. Третій поставив свою партію у непопулярній коаліції під загрозу зникнення. Але з посиленням дискусії щодо того, як Велика Британія може реально впоратися із виходом з ЄС, колишні британські прем'єр-міністри Тоні Блер і Джон Мейджор, а також колишній віцепрем'єр Нік Клегг святкують несподіване повернення.

На тлі радикалізму затятих прихильників Брексита, які не терпляче закликають до рішучого розриву з Євросоюзом, троє досвідчених політиків можуть стати голосом розсудливості, поміркованості та розсудливості. Якщо Брексит був повстанням мовчазної більшості (52%), то сьогодні лейборист Блер, консерватор Мейджор і ліберал Клегг говорять те, про що думає мовчазна меншість (48%) британців.

Наприклад, про відставку британського посла в ЄС Івана Роджерса, який у своєму прощальному листі застеріг уряд від «затуманеного мислення». Правий популіст Найджел Фарадж, один з ініціаторів Брексита, відразу ж закликав до очищення міністерства закордонних справ: «Я сподіваюся, сер Іван — перший із багатьох, хто піде».

Екс-віцепрем'єр Клегг (2010–2015), навпаки, попередив: «Можна як і раніше істерично наполягати на тому, що Земля плоска. Але незалежно від того, скількох людей їм вдасться переконати в тому, що це правда, Брексит — дуже складний процес. Він потребує часу і завершиться не лише в нашу користь».

Цього боїться все більше британців. Згідно з даними недавнього опитування, лише 22% очікують успішного результату переговорів Сполученого Королівства з ЄС, тоді як 42% готуються до «поганої угоди».

У напруженій атмосфері полярних думок застережливі го-

лоси все частіше наражаються на образи та ізоляцію, а критиків, за відсутності заперечень з боку уряду, в газетних заголовках таврують як «ворогів народу». Газета Daily Mail, один із центральних органів табору прихильників Брексита, назвала Роджерса «зарозумілим поширювачем звєри».

Екс-прем'єр Мейджор (1990–1997) затято бореться проти такої пропаганди. Він виступає не лише за право голосу для парламенту в рішеннях щодо Брексита. Він також вважає «абсолютно законною пропозицію провести другий референдум за результатами переговорів». Екс-прем'єра розкритикували через його попередження про «тиранію більшості». Але Мейджор вважає, що «необхідно враховувати і позицію 48%, які голосували проти Брексита».

Такою самою є позиція його наступника Блера (1997–2007): «Питання не в тому, чи ігноруємо ми волю виборців, а в тому, чи зміниться воля виборців, коли стане відомою нова інформація, і запевнення зміняться фактами».

На противагу впертій лінії уряду «Брексит означає Брексит», він вимагає: «Ми маємо право подумати, надати аргументи, переконувати і не бути зобов'язаними підтримувати рішення, яке чесно вважаємо катастрофою для рідної країни».

Той факт, що Блер наприкінці року закрити свою консалтингову компанію, наводить на припущення про його ймовірне політичне повернення. Хоча долучитися до фракції він навряд чи зможе, з огляду на те, що нинішній лідер лейбористів Джеремі Корбін скептично налаштований щодо ЄС. Але в партії та за її межами уже виникають «прогресивні альянси». Хто з ким обідає у Вестмінстері, залишиться таємницею, як у «Хороводі» Шніцлера.

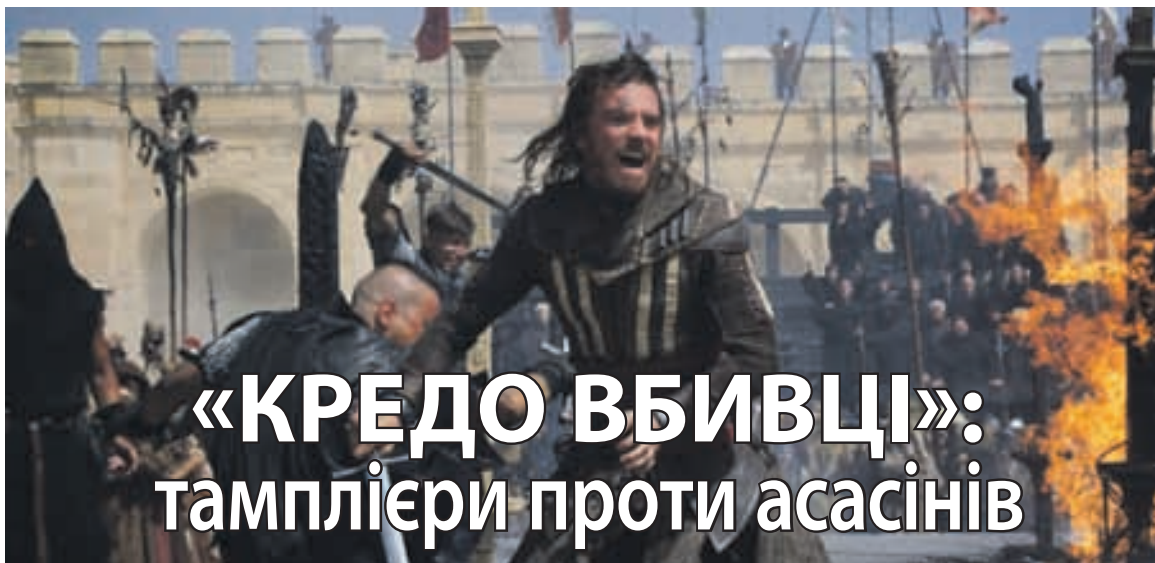
Та все ще попереду. Наразі очевидне одне: почали формуватися сили проти жорсткого Брексита.

Габріель ПАТ,
Die Presse

ЯКЩО БРЕКСИТ БУВ ПОВСТАННЯМ МОВЧАЗНОЇ БІЛЬШОСТІ (52%), ТО СЬОГОДНІ ЛЕЙБОРИСТ БЛЕР, КОНСЕРВАТОР МЕЙДЖОР І ЛІБЕРАЛ КЛЕГГ ГОВОРЯТЬ ТЕ, ПРО ЩО ДУМАЄ МОВЧАЗНА МЕНШІСТЬ (48%) БРИТАНЦІВ

Поява на великому екрані знаменитого актора Майкла Фассбендера — справжня подія. Минулого року він неабияк потішив своїх шанувальників, знявшись у трьох кінокартинах: «Афера по-англійськи», «Люди Ікс: Апокаліпсис» та «Світло між двох океанів». І на початку 2017 року підготував чудовий подарунок, презентувавши на суд глядачів стрічку «Assassin's Creed: Кредо вбивці», у якій не лише зіграв головну роль, а й став продюсером.

«КРЕДО ВБИВЦІ»: тамплієри проти асасинів

Фільм заснований на однойменній відеогрі. Згідно з сюжетом, Каллум Лінч (Майкл Фассбендер) — злочинець, засуджений до смертної кари. І ось його останній день. Він поспілкувався зі священником, скуштував останню трапезу. Після цього головному герою ввели смертельну ін'єкцію...

Початок уже інтригує. Але після «смерті» Каллум потрапляє аж ніяк не до пекла, а до таємної лабораторії тамплієрів «Абстерго». З'ясовується, що він — родич одного з членів таємного товариства асасинів, який жив у XV столітті в Іспанії і сховав загадковий артефакт під назвою Райське яблуко. Завдяки революційним технологіям, що дозволяють викликати в пам'яті спогади колишніх поколінь, Каллум Лінч проживає пригоди свого предка Агилара. Його провідницею у минуле стає доктор Софія (Маріон Кот'яр). А все дослідження контролює її батько — містер Ріккін (Джеремі Айронс). Каллumu ніде дітися, і він насильно «згадує» події, що відбулися кілька століть тому, бо тамплієрам кортить терміново знайти таємничий артефакт... Однак якоїсь миті головному герою відкривається істина.

Насправді Майкл Фассбендер до початку зйомок ніколи не грав у жодну з дев'яти ігор серії. Більше того, він навіть не знав про їх існування, поки йому не запро-

РЕЖИСЕР СТРІЧКИ ДЖАСТІН КУРЗЕЛЬ НЕ ХОТІВ ЗОБРАЖАТИ АСАСИНІВ ГЕРОЯМИ, А ТАМПЛІЄРІВ — ЛИХОДІЯМИ, І НАВПАКИ. НА ЙОГО ДУМКУ, ЖОДНУ З ЦИХ ІДЕОЛОГІЙ НЕ МОЖНА НАЗИВАТИ ПРАВИЛЬНОЮ

понували головну роль у стрічці. Але знаменитий актор прихильно ставиться до творчих експериментів і давно хотів знятися у фентезі, тому й вирішив взяти участь у проєкті. А ще ідея протистояння тамплієрів і асасинів видалася йому дуже захопливою. До речі, більшість екшн-сцен Фассбендер виконав самостійно.

«Чимало екшн-сцен відзнято не в декораціях, а в справжніх містах. У фільмі не так уже й багато комп'ютерних ефектів. Переважно це робота акторів і каскадерів. Напевно, це є свіжим рішенням, оскільки нині ринок переповнений фільмами з величезною кількістю візуальних ефектів...

Всесвіт «Кредо вбивці» дуже складний, цікавий і рясніє різноманітними можливостями. Вже те, що є дві вороже налаштовані групи — тамплієри і асасини, — чудово. Тут є закліти вороги, є постійний конфлікт. Вони практично не можуть існувати одне без одного. Плюс генетична подорож у часі. Дуже класна ідея! Можна повер-

татися у різні історичні періоди. Це ідеально перекладається на кіномову.

Крім того, є концепція артефактів. У нас це Райське яблуко і те, що воно собою являє. Можна обіграти його витоки, але при цьому додати значно більше, — розповів актор в одному з інтерв'ю.

Якщо Майкл Фассбендер був стовідсотково переконливим, то Маріон Кот'яр чогось бракувало. Їй так і не вдалося розкрити образ своєї героїні. Втім, можливо, так і задумано, адже в сиквелі картини, який неодмінно буде, їй відводиться ключова роль. І вже тоді актриса мусить відігратися і за першу частину.

Режисером стрічки став Джастін Курзель, відомий за картиною «Макбет», у якій, до речі, теж знявся Майкл Фассбендер і Маріон Кот'яр. Так ось, постановник не хотів зображати асасинів героями, а тамплієрів — лиходіями, і навпаки. На його думку, жодну з цих ідеологій не можна назвати правильною. Що одні, що інші

можуть бути корумпованими і впадати в крайнощі: анархію — у випадку асасинів, тоталітаризм — у випадку тамплієрів. Не варто поділяти світ на біле і чорне, адже існує безліч напівтонів. Також Курзель не хотів, аби фільм у нього вийшов, так би мовити, супергеройський. І це йому вдалося.

Великою мірою цей фільм на любителя. Трюки в кіно пречудові, костюми приголомшливі. До речі, вбрання асасинів ручної роботи, і на їх створення знадобилося близько трьох місяців. Однак суть протистояння тамплієрів і асасинів залишилася нерозкритою. І це закид на адресу сценаристів Майкла Лесслі, Адама Купера, Білла Колладжа. Мабуть, потрібно бути Деном Брауном, щоб майстерно перенести цікаві історичні події у сучасне життя. Браун — один із небагатьох авторів, здатний залучити глядача до розгадки якоїсь таємниці. Але, можливо, сценаристи реабілітуються у продовженні? Тож чекаємо!

«Пробудження» заради порятунку

Кінематографісти з особливим захватом розповідають глядачам про майбутнє. Утім, і нам завжди цікаво зазирнути трохи вперед. Ось і творці картини «Пробудження» запропонували свою версію майбутнього, показавши історію космічного кохання.

Отже, міжзоряний круїзний лайнер вирушає у подорож: земляни мають намір переселитися на планету-колонію. Час польоту становить 120 років! На кораблі — 5 тисяч пасажирів і 258 членів екіпажу. Всі вони перебувають у гібернації, тобто сплять. Але через тридцять років після старту один із космічних переселенців раптом прокидається. Джим Престон (Кріс Претт), інженер-механік із Денвера, з жахом усвідомлює, що він єдиний недремний на борту і помре у самотині. Знову заснути йому не вдається. Його співрозмовником є лише андрюїд-бармен Артур (Майкл Шін).

Якийсь час головний герой насолоджується розкішшю буття, хоч якось намагаючись себе розважити. Але невдовзі впадає у депресію і вирішує накласти на себе руки. У цю мить він випадково помічає пасажирку, письменницю Аврору Лейн (Дженніфер Лоуренс). Ця спляча красуня стає сенсом його життя. Джим довго мучиться, та все ж наважується розбудити дівчину. А їй розповідає, що, мовляв, вона прокинулася так само несподівано, як і він. І шансів повторно заснути немає жодних!

Незабаром між героями спалахує іскра, і в них починається роман. Аврора береться за на-

писання книги. Начебто все чудово, герой Кріса Претта навіть збирається запропонувати своїй коханій руку і серце. Але тут Артур вибвквує страшну таємницю: він розповідає дівчині, що її пробудження було аж ніяк не випадковим.

Аврора обурена до нестями. Вона більше не бажає спілкуватися зі зрадником! Але в цей час на кораблі виникають серйозні неполадки, і вся місія опиняється під смертельною загрозою. Чи зможе головна героїня пробачити Джима, чи вдасться полатогити корабель, і, врешті-решт, чи заснуть вони? Про це ви дізнаєтеся, переглянувши фільм.

Спочатку головну чоловічу роль у кінокартині мав виконати Кіану Рівз. Він точно був би ідеальним відлюдником. Однак Кріс Претт теж гармонійно вписався у цю історію. Більше того, з ним фільм

набув чуттєвості, яку не зміг би привнести Рівз.

А ось на роль головної героїні претендували відразу кілька відомих актрис: Різ Візерспун, Рейчел МакАдамс і Емілі Блант. Але творці все ж зупинили свій вибір на Дженніфер Лоуренс. І не промахнулися. Упевнено можна сказати, що це одна з кращих ролей володарки «Оскара». В образі сучасної Сплячої красуні (згадайте, в однойменному мультфільмі студії Disney головну героїню звали саме Аврора) вона була неперевершеною.

Режисером картини став Мортен Тільдум («Гра в імітацію»). І йому вдалося зняти чудову футуристичну love story. Він так майстерно розставив акценти, що фільм дивився буквально на одному подиху. При цьому до останньої миті глядач не здогадується, чим усе завершиться.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

ДОРОГІ НАШІ ЧИТАЧІ!

В даний час оформити передплату на газету «Вечірні Вісті» можна тільки через редакцію. Сплатити передплату на газету «Вечірні Вісті» ви можете в будь-якому відділенні державного або комерційного банку України по квитанції. Якщо ви хочете отримувати газету з наступного місяця, вам необхідно сплатити передплату до 10 числа поточного місяця.

ВАРТІСТЬ РЕДАКЦІЙНОЇ ПЕРЕДПЛАТИ:

Мова	Індекс	Періодичність виходу	Вартість передплати (1 місяць)
Рос	23115	Пн	10 грн
Укр	49450	Пн	10 грн

«Вечірні Вісті» — газета для усіх поколінь!
Тел: (044) 359-04-54

Сума:	60
Платник:	Петренко Розаліна Юхимівна
Місце проживання:	м. Одеса, вул. Канатна, 38, кв. 42
Отримувач:	Назва: ТОВ «Елекшнмолл Україна» АТ «УкрСиббанк»
Код:	3 6 6 3 2 2 8 4
Розрахунковий рахунок:	2 6 0 0 7 4 9 3 7 9 8 2 0 0
МФО банку:	3 5 1 0 0 5
Призначення платежу:	Передплата газети «Вечірні Вісті» інд.49450, 6 міс.

Головний редактор — Анна СПІВАК
Відповідальний секретар — Олексій СОКУР
Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.
Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26

Пишіть на адресу:
ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080
Засновник і видавець: ТзОВ «Структура ІТ»
Тел.: (044) 359-04-54
e-mail: gazetavv@i.ua
Газету надруковано ТзОВ «Мерга-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Наклад 10 386 прим.
Передплатні індекси: 23115 (рос.), 49450 (укр.)
При використанні публікацій посилаються на газету «ВВ» обов'язково.
Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.

